

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Kárpáti tájék a Vámház-tér*

Forrás:

Új Nemzedék

1923. 12. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (C)

Osztályozás

Tárgy

398.332.41

Hely

Idő

"1923"

Személy

Kárpáti tájék a Vámház-tér

— Az Új Nemzedék tudósítójától. —

A vámháztéri nagy vásárcsarnok előtti terep még kezd már átalakulni kárpáti újjá. Megjelentek a karácsonyfák. Szekerszámra szállítják. Tavaly még a milliomosok is vehettek egy-egy kis fácskát. — az idén azonban már csak a multimilliódosok engedhetik meg maguknak ezt a lukszust, mert holmi rongyos milliomosoknak egy kicsi kis galyacsakára is alig telik.

Mikor még én vettem fát a kis öcsémnek (az ő Farkasréti-temetői örök lakására gondolok most, hogy a karácsonyfapiacra bandukolgotok), egy forintért meg lehetett kapni a legnagyobb, legzszebb fát; az édes apám pedig az én fáimat még alighanem garasával vette, ha ugyan nem az erdőnkől hozatta.

Ott hevernek a karácsonyfák a piacon. A nedves, latyakos nagyvárosi utcára, mintha egy kis tiszta falusi hangulatot hozott volna a sok erdei fáska.

Tudja Isten, arra mifélek, a mi kis fajúknak, amelyet ilyenkor, mint valami őrjási fehérszakállas nagyapó két karja az unokáját, úgy ölel át a vén Mátrának Paradé és Terenye felé ágazó két havas hegyszerínce — ott odahaza sose láttam én karácsonyfát az utcán.

A karácsonyfa ott, nálunk, odahaza, még nem volt vásári holmi, amire al tudni lehetett, mint a ruhára, vagy a bagaria eszámára. Akkor még megbe csülték a kis fácskák égi származását. Nem rántották le a tiszta, tülevelő, illatos ágacskákat az utca szemetjébe. Vásári zaj nem lérközött a Jézuska fáihoz, mert a vályogos házakba is és a kőfalas, fehér oszlopos nagy kőcimeres házakba is, amelyekben tekintetes és nemzetes urak lakoztak, úgy észrevétlenül, vásár, piac, alku nélkül szállították be a fát a Jézus angyalai. Jó nagyoeska diák lehettem már akkor, mikor megtudtam, hogy az öreg János kocsisunk ez az angyal. Ő szállította a tari vágásból a Jézuska fát.

De hála Istennek, jó későre ért ez a kiábrándulás. Akkor, amikor már ugyis vége volt az igazi gyermekkor boldog napjainak.

Addig dehogy is láttam és ha láttam volna is, nem hittem volna el, hogy a karácsonyfákat emberek hozzák vagy veszik és nem egyenesen az égből küldi a Jézuska az angyalokkal azoknak, akik jók és szeretik őt.

Óh milyen gyönyörűség volt karácsony előtt levelezgetni a Jézuskával. Először nem mertem megírni a levelet. Háromszor is elíptem. Nem találtam elég szépné, elég jónak az olyan magas helyre való menesztéshez. El is panasztam az édes anyámnak, hogy olyan csunya nagy J betűket csinálók és tintapocát is ejtek a levelemre, hogy nem merem elküldeni Jézuskának.

Lelkem jó anyám megvigasztalt, hogy igyekezzem megtanulni szépen leírni a J betűt és a pocaejtéstől is szoktassam el a tollamat, mert addig csakugyan nem levelezhetek a Jézuskával (azt hiszem, jó anyám e kitünő pedagógiai módszere sarkalt arra, hogy hamarosan megtanultam szépen, rendezen és tisztán írni), hanem hát, hogy mégis megtudja a Jézuska, mit hozzon nekem, mondjam el neki, ő majd megírja.

De a következő Karácsonykor már magam írtam Jézuskának oly pompás, rendez levelet, hogy még Zsiga bácsi is, a mama agglégény bátyja, aki pedig szigorú kritikus volt, azt mondta rá:

— Hát biz' ezt még az égbe is elolvashatják...

El is olvasták, mert mindig mindent küldtek, amit csak kértem.

Én Istenem, de szép J betűket is tudnék én most is írni, ha levelezni lehetne. Azzal, aki ránk küldi a szomorúságot, a nyomort; a boldogságot, a meglepődést; az életet, a halált...

A János kocsisunk Gyuri nevű fia volt az a Mefisztó, aki engem ki akart üzni a hívéis boldog paradicsomából.

— Csak nem hiszed, hogy az égből potyognak a karácsonyfák?

— De bizony hiszem! Jézuska küldi; angyalok hozzák!

— Csacsi vagy! Az édesapám hozza az erdőről; nektek is s a kántor uréknak, tanító uréknak, doktor uréknak is; még nekünk is; oszt' a béreseknak is. Te kapod a legnagyobb fát; Kondás Josoák meg' a legkissebbet. Én láttam is, mikor az apám hozta az erdőről...

— Nem igaz, hazudsz!

És hirtelen haragomban, mert szinte öntudatlanul úgy éreztem, mintha ez a gonosz Gyuri valami nagy kincsmentől akarna megfosztani — úgy a földhöz teremtettem ezt a náiam öregebb kamaszt, hogy csak úgy nyekkent belé.

Rádásul még az apámnak is elmondtam s Gyuri attól is kikapott.

— Csak téged akart megszorítani! Neki, persze, nem hoz a Jézuska semmit, mert rossz kölyök! És én, miután az utcán, üresen, gyertyácskák, cukrok, aranydiók s más ajtszek nélkül sose láttam karácsonyfát, hát a megérkezésében továbbra is bizonyos rejtelmet láttam, melyhez úgy ragaszkodtam gyermeki fantáziámmal, mintha éreztem volna, hogy az utolsó kapocs, mely odaköt a gyermekévek gyorsan muló, poétikus hangulatához...

Minek is jöttök ide ti kedves, tiszta erdei levegőt lehelő fácskák, ebbe a romlott, nagy fekete városba, ahol még a hó is fekete lesz, mihelyt az utca pi-

Szócsefélyeszi háttérben 1923

A kis fácskák erős, tiszta illata szinte félénken árad szét a piszkos, ködös, szennyes levegőben. Az erdők szűz talaján nőtt fácskák bizonyára rosszul érzik magukat a mooskos utcán.

Nézem az ideszakadt fákat és azokra gondolok, akik valaha nekem állítottak csillogó, ajándékokkal teli karácsonyfákat, odahaza a vén kuria bolthajtásos, kandallós ebédlőjében.

Reájuk gondolok, az én drága szereteteimre, akik azóta, régesrégén, ott pihennek a Mátrára néző kis falusi temető sírjaiban.

És eszembe jut egy csodálatos beteges előérzése a jövőnek egy karácsonyi estén.

Akkor már nagyobb diák voltam s nem az én kedvemért, de a kis öcsém kedvéért állítottak még fát. És én rajtam egyszerre csak, amint ott ültem az ajándékok fözött, a fa alatt, valami csodálatos, leirhatatlanul szomorú hangulat vett erőt s arra gondoltam, hogy talán nemsokára az apám is, anyám is, nagyapám is, Zsiga bácsi is, Máli néni is, mind-mind meghalnak s engem itt hagyják magamra szegény kis öcsémmel...

— Mi bajod, fiacskám? — kérdezték tőlem.

És én nem tudtam mást felelni, mint azt:

— Ugy félek, hogy itt hagytok engem! S elkezdtem keservesen zokogni...

Már akkor ott valami csodálatos sejtéssel láthatatlanul is láttam a halottaimat...

Milyen szép fehérek lehetnek most azok a sírok! Mintha lány, fehér bundával takarta volna be a jó Isten...

Talán karácsonyra ki is kellene menni hozzájuk; ott fölteni velük a szent